

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **M.S.**

oskarżonej o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2026 r.

skargi wniesionej przez obrońcę

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 3 lipca 2025 r., sygn. II AKa 55/25,

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 7 czerwca 2021 r., sygn. II K 105/19 i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

- 1.** oddalić skargę;
- 2.** obciążyć oskarżoną M.S. kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

M.S. została oskarżona o popełnienie dziewięciu przestępstw z art. 286 § 1 k.k. oraz jednego zakwalifikowanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 7 czerwca 2021 roku, sygn. II K

105/19, oskarżona została uniewinniona od popełnienia wszystkich zarzucanych jej czynów.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł prokurator, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mający wpływ na treść wyroku, polegający na dowolnej, a w konsekwencji błędnej ocenie materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonej oraz zeznań świadków, co spowodowało błędne przyjęcie, że oskarżona nie działała z zamiarem bezpośrednim wprowadzenia w błąd pokrzywdzonych co do zamiaru i możliwości wywiązania się z zaciągniętych zobowiązań, w sytuacji gdy wszechstronna analiza zgromadzonego materiału dowodowego jednoznacznie wskazuje, że oskarżona miała w chwili zawierania przedmiotowych umów pożyczek świadomość, że nie zwróci kwot uzyskanych na mocy tych umów i tym samym działając umyślnie z zamiarem bezpośrednim wypełniła znamiona przestępstw z art. 286 § 1 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 3 lipca 2025 roku, sygn. II AKa 55/25, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Skargę na orzeczenie sądu odwoławczego wniósł obrońca, zarzucając naruszenie przepisów postępowania karnego, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k. *in fine* poprzez uchylenie przez sąd odwoławczy wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy:

1. nie występuje konieczność przeprowadzania na nowo przewodu sądowego w całości, a jedynie w ograniczonym zakresie,
2. z uzasadnienia zaskarżonego wyroku sądu II instancji w pkt 5.3.2. – „zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania” wynika konieczność przeprowadzenia dowodów z przesłuchania M.S. w charakterze oskarżonej oraz przesłuchania świadka A.O. w obecności biegłego psychologa, a nadto zweryfikowania okoliczności związanych z tym czy w okresie od ostatniego przesłuchania oskarżonej doszło do pełnego lub częściowego zaspokojenia wierzycieli oskarżonej, precyzyjnego określenia wysokości pożyczki udzielonej A.O., P.K. i G.K., określenia wysokości spłat dokonanych przez oskarżoną na rzecz ww. mężczyzn, precyzyjnego ustalenia czy kwota

pożyczki z dnia 9 października 2016 r. obejmowała kilka wcześniejszych pożyczek oraz ustalenia pożyczek zawierających w należności głównej „wynagrodzenie” mające przysługiwać pokrzywdzonym – które to czynności (mające na celu rozwianie rzekomo istniejących w sprawie wątpliwości) w sposób bezsprzeczny mogły zostać przeprowadzone bezpośrednio przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w toku postępowania odwoławczego poprzez odebranie przez sąd dalszych wyjaśnień od M.S., przesłuchanie świadka A.O. przy udziale biegłego sądowego z zakresu psychologii, przesłuchania poszczególnych pokrzywdzonych pod kątem dokonania przez oskarżoną całościowej lub częściowej spłaty przysługujących im wierzytelności, odebranie zeznań od P.K. i G.K. w celu precyzyjnego określenia wysokości udzielonych zobowiązań pożyczkowych i kwot spłat dokonanych na ich rzecz przez oskarżoną do dnia dzisiejszego, odebranie od pokrzywdzonego G.K. dodatkowych depozycji na temat tego, czy kwota pożyczki z dnia 9 października 2016 r. obejmowała kilka wcześniej udzielonych pożyczek, a także zweryfikowanie podczas przesłuchania oskarżonej i świadków, które z pożyczek zawierały kwotę „wynagrodzenia” na rzecz pokrzywdzonych,

3. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie miał możliwość przeprowadzania poszczególnych dowodów w toku postępowania apelacyjnego w celu uzupełnienia materiału dowodowego i dokonania pełnej weryfikacji zarzutów podniesionych w apelacji oskarżyciela publicznego – czego z niewiadomych powodów nie zrobił,
4. sąd okręgowy w trakcie prowadzonego przez 2 lata postępowania pierwszoinstancyjnego w sposób wyczerpujący zgromadził materiał dowodowy, który posłużył do wydania wyroku uniewinniającego M.S. od zarzucanych jej czynów, w tym przesłuchał szereg świadków, z których zeznań nie wynika to, aby zachowania prezentowane przez oskarżoną w inkryminowanym okresie umożliwiały pociągnięcie jej do odpowiedzialności karnej za popełnienie przestępstwa stypizowanego w art. 286 § 1 k.k.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedziona przez obrońcę skarga nie zawierała argumentacji mogącej skutkować jej uwzględnieniem, a w konsekwencji uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść wówczas, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym narusza treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji jedynie w sytuacji gdy wykaze, iż dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k. lub na przeszkodzie dokonania przezeń korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga weryfikacji istniejącego materiału dowodowego i wykazania wad w rozumowaniu sądu *meriti* albo zachodzi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. W każdej z tych sytuacji sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 lutego 2019 roku, IV KS 3/19).

Jednocześnie przypomnieć trzeba, że art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. obliguje Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi do orzekania w granicach podniesionych tam zarzutów (por. postanowienia SN z dni: 4 listopada 2021 r., IV KZ 43/21; 11 października 2022 r., III KS 50/22; 4 czerwca 2025 r., V KS 18/25). Poza granicami skargi Sąd Najwyższy orzeka jedynie wówczas, gdy w skardze zarzuca się naruszenie art. 454 k.p.k. lub brak konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (art. 437 § 2 k.p.k.) w układzie, w którym na etapie postępowania odwoławczego zaistniało uchybienie mieszczące się w art. 439 § 1 k.p.k., niedostrzeżone przez skarżącego (postanowienie SN składu 7 sędziów z 26

maja 2020 r., I KZP 14/19, OSNKW 2020, nr 6, poz. 18; postanowienie SN z 3 listopada 2022 r., III KS 55/22).

Powyższe rozważania stały się koniecznym wstępem, albowiem lektura wywiedzionej przez obrońcę skargi wskazuje jednoznacznie na wadliwe zdekodowanie części motywacyjnej zaskarżonego wyroku, co w konsekwencji skutkowało postawieniem zarzutów w istocie niezwiązanych z podstawą rozstrzygnięcia sądu odwoławczego. Choć obrońca formalnie wskazał, że zaskarżonemu wyrokowi zarzuca obrazę art. 437 § 2 k.p.k., to warstwa merytoryczna tego zarzutu nie pozostawia wątpliwości, że akcentowana wadliwość orzeczenia koncentruje się na wykazaniu, że nie zachodzi potrzeba ponowienia przewodu sądowego w całości.

Tymczasem uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie pozostawia wątpliwości, że przesłanką uchylenia wyroku było zaistnienie okoliczności wskazanej w art. 454 § 1 k.p.k. Sąd dokonał szczegółowej analizy przeprowadzonych w sprawie dowodów – dokumentów, zeznań świadków, a wreszcie wyjaśnień oskarżonej, weryfikując je pod kątem możliwości czynienia w oparciu o nie relewantnych dla sprawy ustaleń. W kontekście tym znamienne pozostaje, iż *„sąd odwoławczy stanął na stanowisku, że dotychczas zgromadzony materiał dowodowy nie dawał podstaw do uwolnienia oskarżonej M.S. od odpowiedzialności karnej za przestępstwo oszustwa. Natomiast wydaniu wyroku o charakterze reformatoryjnym sprzeciwia się zakaz, o którym mowa w art. 454 § 1 k.p.k. Stąd też konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania”* (strona 11 uzasadnienia sądu odwoławczego). Wprawdzie sąd *ad quem* wskazał w końcowych zaleceniach na dodatkowe powinności sądu I instancji ponownie rozpoznającego sprawę, jednak nie pozostawało to w kolizji z pierwotnym i stanowczym ustaleniem stwierdzającym istnienie podstaw do skazania oskarżonej – a więc o zaistnieniu okoliczności z art. 454 § 1 k.p.k. W istocie zatem przekonanie sądu apelacyjnego co do winy oskarżonej nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, stąd też wykonywanie w takiej sytuacji dodatkowych czynności dowodowych przez ten sąd nie było niezbędne. Dodatkowe wskazywane przez sąd odwoławczy dowody mogą pozwolić na doprecyzowanie pewnych elementów opisów czynów i pozwolić na określenie wysokości szkody dokładniejsze, aniżeli uczynił to prokurator w akcie

oskarżenia, tym niemniej przekonanie tego sądu o uruchomieniu się zakazu, o którym mowa w art. 454 § 1 k.p.k. ma charakter oczywisty.

Tym samym sformułowany w skardze zarzut nie pozwolił na uznanie jej za zasadną. Nie zaszły także okoliczności pozwalające na wzruszenie zaskarżonego wyroku niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów.

Wobec powyższego orzeczono jak na wstępie, a w konsekwencji – na podst. art. 527 § 4 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 539f k.p.k. i art. 636 § 1 k.p.k. – kosztami postępowania skargowego obciążono oskarżoną M.S.

[WB]

[a.ł]